

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Octava. Varia sacræ Scripturæ loca, ad eandem illibatam Virginis Conceptionem illustrandam, secundum mysticam intelligentiam, pulchre explicantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

cœlatoris, sed ipsum Dominum Spiritus sancti opera hominem factum, nullo ymquam adulterino peccati metallo fuisset permixta.

Gen. 47.

In vastissimo etiam illo Regno Aegypti, sacra Geneseos commemorat historia, solam terram sacerdotalem fuisse ab omni tributo, ac vestigali liberam, quod perspicue satis hoc ipsum mysterium præsignauit: Nam sicut ibi propter honorem sacerdotalis muneris immunis erat à tributo terra illa sacerdotum, potiori quidem iure propter honorem summi sacerdotis Christi Domini sacerdotalis terra B. Virginis immunis omnino esse debuit à peccati originalis tributo. Præsignauit deinde libertatem B. Virginis in sua Conceptione, libertas illa seruus Iobiani, qui liber effugit ex infœlici illa calamitate, quæ ruente domo, importuno ventorum flatu concussa, ubi filii Iob aderant, omnes pariter peremit, quam ruinam peccati originalis calamitate præfigurasse docet D.

D. Greg.

Gregorius lib. 1. super ca. 16. Iob; sicut ergo ibi effugit seruus vnus Iobi, vt mortem filiorum ei nunciaret: *Effugi ego solus, vt nunciarem tibi*; ita toto genere humano ruente ab infestissimo peccati originalis vento concusso, sola Virgo inter puras creaturas calamitatem illam vniuersalem effugit, ac nuntium suæ immaculatæ Conceptionis nobis attulit. Tandem, cum B. Virgo præfigurata fuerit per cœlestē Hierusalem, de qua Ioannes dixit: *Nihil conquinatum introibit in illam*, & D. Paulus:

Apoc. 21.

Qua sorsum est, Hierusalem, libera est, qua est mater nostra: Nec enim Christus Dominus filius est seruæ sicut Israhel, sed liberae, qua liberatione ipse matrem suam præmagnifice liberauit. Cum item adumbrata fuerit per Turrim Dauidicam, ex qua mille clypei pendebant; per fortem illam Iael tempora Syllaræ clauo confodientem; per insignem illam Judith Holofernis caput proprio eius gladio viriliter amputantem; per Paradisum terrestrem à maledictione terræ immunem; per Templum Salomonis, in quo malleus non est

Gal. 4.

auditus: per Thronum Saphyrium Ezechielis, & per Eburneum Salomonis: per Rubum Moysis ardentem, sed nunquam combustum: per solem tenebras nescientem; per Cælum omnis peregrinæ impressionis expertus; ac per alia permulta, quibus sciatent diuina eloquia. Ex his christiana pietas rationabiliter sibi persuadeat, Deiparam Mariam præseruatam fuisse in sua Conceptione ab omni labe peccati originalis: vnde apte satis existimo huic argumento accommodari posse verba Salomonis, qui de Muliere illa forti Mariam adumbrante, loquens, dixit: *Non extinguetur in nocte lucerna eius; non timebit domus sua à frigidibus niuis: byssus, & purpura indumentum eius*: bene inquit: *Lucerna eius non extinguetur in nocte*, quia B. Virginis anima ab instanti suæ Conceptionis inextinguibilis lucerna fuit, ardens semper, & lucens, ac peccati originalis obscuram noctem omnino nesciens: subiungit: *Non timebit à frigidibus niuis: byssus, & purpura indumentum eius*, qua candido innocentiae bysso, & purpureo habitu charitatis aduersus peccati frigiditatem, induta erat. Ac tandem addit: *fortitudo, & decor indumentum eius*, vt significaret, quod sicut vestimentum vndique corpus circumdat, ita insignis, ac inexpugnabilis Mariae fortitudo omne genus peccati facile superans, velut amictus B. Virginem vndique semper circumdedit. Cui sit honor & gloria in sæculis sæculorum. Amen.

Gen. 16.

Cant. 4.

Gen. 16. 1. Cant. 4. 4. *Qua sorsum est, Hierusalem, libera est, qua est mater nostra*: Nec enim Christus Dominus filius est seruæ sicut Israhel, sed liberae, qua liberatione ipse matrem suam præmagnifice liberauit. Cum item adumbrata fuerit per Turrim Dauidicam, ex qua mille clypei pendebant; per fortem illam Iael tempora Syllaræ clauo confodientem; per insignem illam Judith Holofernis caput proprio eius gladio viriliter amputantem; per Paradisum terrestrem à maledictione terræ immunem; per Templum Salomonis, in quo malleus non est

Judith 4.

Judith 12.

Gen.

3. Reg. 6.

Ezech. 1.

auditus: per Thronum Saphyrium Ezechielis, & per Eburneum Salomonis: per Rubum Moysis ardentem, sed nunquam combustum: per solem tenebras nescientem; per Cælum omnis peregrinæ impressionis expertus; ac per alia permulta, quibus sciatent diuina eloquia. Ex his christiana pietas rationabiliter sibi persuadeat, Deiparam Mariam præseruatam fuisse in sua Conceptione ab omni labe peccati originalis: vnde apte satis existimo huic argumento accommodari posse verba Salomonis, qui de Muliere illa forti Mariam adumbrante, loquens, dixit: *Non extinguetur in nocte lucerna eius; non timebit domus sua à frigidibus niuis: byssus, & purpura indumentum eius*: bene inquit: *Lucerna eius non extinguetur in nocte*, quia B. Virginis anima ab instanti suæ Conceptionis inextinguibilis lucerna fuit, ardens semper, & lucens, ac peccati originalis obscuram noctem omnino nesciens: subiungit: *Non timebit à frigidibus niuis: byssus, & purpura indumentum eius*, qua candido innocentiae bysso, & purpureo habitu charitatis aduersus peccati frigiditatem, induta erat. Ac tandem addit: *fortitudo, & decor indumentum eius*, vt significaret, quod sicut vestimentum vndique corpus circumdat, ita insignis, ac inexpugnabilis Mariae fortitudo omne genus peccati facile superans, velut amictus B. Virginem vndique semper circumdedit. Cui sit honor & gloria in sæculis sæculorum. Amen.

HOMILIA VIII.

Varia sacra Scriptura loca, ad eandem illibatam Virginis Conceptionem illustrandam, secundum mysticam intelligentiam, pulchre explicantur.

V M D. Bernardus beatam D. Bern. de Virginem, *Collum* appellat, *Assumpt.* non obscure nos docet, verba illa sponsi ad Sponsam: *missus.*

E 3 Collum

Et Greg. Venetus. Cantico 1. to 8. Cāt. 7. Auper. Ab. Collum tuum, sicut Turris eburnea, secundum mysticam interpretationem de beata Virgine apte exponi posse. Scio Rupertum Abbatem in hunc modum ea explicare: *Igitur, o dilecta, collum tuum, (quod est, humilitas tuas, turris eburnea, id est, fortissima est, atque pulcherrima, quam respiciens Altissimus, dedit tibi gemellos istos, dulces hinculos, duo vbera hac, virginitatem, & fecunditatem.* Verum aliō tendit nostra expositio; comparat enim Virginem collo, quia, sicut collum, nunquam est non coniunctum capiti; nec caput nunquam est non influens vitam in collum; ita sane beata Virgo, nec per momentum exitit non coniuncta capiti suo Christo Domino, neque per momentum caput hoc cessavit vitam gratiæ in illam influere; nunquam ergo peccatum diuisit collum hoc à capite suo. ad quod significandum comparauit ibidem eandem spōsus Turri Davidis, quam (vt adnotauit Gregorius Nissenus) ad hostium aduentum præuidendum, simulq; ad irruentium impetum repellendum Rex Dauid opib⁹, & scientia rei militaris pollens, in monte Sion extruxerat; vnde, sicut Turrim illam ad eō præmuniuit, vt Iebuseus nunquam eam dominari posset, ita sanē tot Christus Dominus fortissimis diuinæ suæ gratiæ propugnaculis Matrem suam præmuniuit, vt neque potentia, neque industria, aut machinamenta aliqua Diaboli illam expugnare, & à capite suo diuidere vquam potuerint. Sed & aliter etiam explicemus hanc colli nomēclaturā, vt præfenti argumento multifariam, multisq;ue modis inseruiat; Collum sane erat beato Virgo, sed collum Dæmonis iugo nūquam subiectum, nec ferrea illius catena, qua omnes filios Adæ, tanquam mancipia deuinxerat, oppressum; sed aurea potius diuini amoris catena, multis gratiarum gemmis, margaritisque virtutum distincta, decoratum erat, vt plane indicant verba illa eiusdem sponsi: *Collum tuum sicut montia.* Hanc ergo auream gratiæ, & virtutum catenam nos ex isto

eburneo collo suspendim⁹. Collum enim est Maria, & ideo indifferens ad vtramque, cum neutram opinionem dānet Ecclesiā; ego tamen illud præclarissimis ornamentis induam. Audio enim Habacuc dicentem: *Denudasti fundamentum eius vsque ad collum:* quali diceret: quamuis cetera omnia membra fuerint gratia denudata, collum tamen, sicut & caput denudatum non est; quia, nec Christus, per caput, nec Maria per collum significati, diuina gratia vquam caruere.

Locus etiam ille Canticorum, qui in ore omnium versatur; *Sicut lilium inter spinas, sicut amica mea inter filias,* præfenti argumento satis conueniens est, quia, sicut lilium oritur inter spinas, ab ipsis tamen non pungitur; ita B. Virgo, etiam si in sua Conceptione à progenitoribus peccati spinis confixis oriatur, ipsa tamen, velut celeste lilium, peccati originalis spina, confossa, aut aliqua eius punctura lacera- ta minime prodit. Ita explicant hunc locum grauissimi Doctores. Nam Adamus de S. Victore dixit:

*Salua Christi sacra Parens,
Flos de spina spina caret
Flos spinæ gloria.*

*Nos spinetum, nos peccati
Spina sumus eruentati,
Sed tu spina nescia.*

Similia tradit Sedulius libro 1. Paschalis Carminis dum ait:

*Et, velut è spinis mollis rosa surgit acutis,
Sic Aena de serpe sacra veniente Ma-
ria,*

*Nil est, quod lauet Matrem: haeres ser-
uat honore.*

Plinius lili naturam describens, affirmat, lilium virtutem habere efficacissimā contra lepram, contra vlcera, & contra ignem sacrum, ne proferpat, nec non contra serpentium morsus. Non secus beata Virgo, cum concepta fuerit sicut lilium inter spinas, ea diuinæ gratiæ virtute prædita fuit, vt nec peccati originalis iebra, nec antiqui serpentis morsus quidquam eam laedere potuerint. Quod, si quispiam

Abacuc. 9.

Cant. 2.

Adamus de sancto Vict.

Sedulius.

Plin. lib 2
c. 19. & l.
23. cap. 4.Greg. Nyss
ser. 7 in
Cant.

Cant. 2.

miretur, quomodo, si Virgo liliū est, cuius tanta esse noscitur teneritudo, vt nec minimum ferat contactum cuspidis, quin perforetur, quomodo, inquam, in sua Conceptione resistere potuit antiqui serpentis brachio aduersus eam sagittam vibranti? Certe id non virtutis humanæ beatæ Virginis fuit, sed virtutis illius, qui potuit facere mundum de immundo conceptum semine, vt Iobianis verbis vtat Postumus etiam non incongrue per has spinas intelligere eas, quæ capiti nostri seruatoris affixæ fuerunt, quibus suauissimum beatæ Virginis liliū præseruauit, ne illud Dæmon contrectaret, peccatorumque feræ pedibus conculcarent; vnde est illud Isaiæ: *Dabo in solitudinem cedrum, & spinam, & myrtum, & lignum oliuæ, vt videant, & sciant, & recognitent, & intelligant pariter, quia manus Domini fecit hoc*: id est: Cum in Conceptione sua Mater mea sola videatur existere, ita vt nemo ei præstet auxilium, tunc manu mea circumdabo illam cedro, spina, & myrto; quæ quidem arbores (vt inquit Lira, & Adamus, & alii interpretes) quia incorruptibiles sunt, significant animam Virginis nõ fore peccato corruptendam: circumdabo etiam illam oliua, quæ signum est victoriæ, vt ita Virgo victoriam de omnibus peccatis comparasse declaretur.

His adnecto egregium illum Cantico- rum locum: *Coma capitis tui, sicut purpura Regis iuncta canalibus*. Aristoteles dixisse fertur, hominem esse arborem inuersam, cuius radices sunt capilli: certe ad eum modum, quo radices sunt principia arboris, ad eundem principia vitæ capilli appellantur: Ait ergo sponsus: Principia vitæ Virginis, hoc est, Conceptionem fuisse velut comas purpureas, ac regias iunctas canalibus, hoc est, purpureo sanguini Christi Regis Regum, veluti ostro tinctas, quia ex Christi sanguine, & meritis Mariana Conceptio fuit immaculata, & ab infestatione antiqui serpentis omnino libera. Ob cuius beneficii largitatem ipsa debitas gratias Deo agens,

vsurpare sibi poterat verba illa David patris sui: *In hoc cognoui, quoniam voluisti me, quoniam non gaudebit inimicus meus super me. Me autem propter innocentiam suscepisti, & confirmasti me in conspectu tuo in æternum*. Primum opus, quo Deus manifestauit amorem feruentem erga Matrem suam fuit, illam ab originali peccato præseruare, ne Diabolus gloriaretur, sub peccati tyrannico iugo eam habuisse: idque sibi volunt verba illa: *quoniam non gaudebit inimicus meus super me*. Id autem, quod subdit: *Et confirmasti me in conspectu tuo in æternum*: indicat in Maria reperitam fuisse copiosam illam gratiam, quam Adam perdidit, non quasi mutuo, aut per aliquod temporis spatium datam, sed in æternum confirmatam: vnde ipsa omnes ad hoc singulare prodigium intuedum inuitans, dicit: *Venite, audite, & narrabo quanta fecit Deus anima mea*, quæ autem hæc fuerint, reuelauit illa Deus sancto Iob. cap. 38. cum illum interrogauit: *Nunquid gyrum Arcturi poteris dissipare? Arcturus est Curruæ cœlestis conitans septem stellis, quarum prima est, mundi Polus, semper fixus, & immobilis; aliæ verò ita sunt dispositæ, vt illarum tres modo superiores sint, & aliæ tres inferiores, & è contra, viceuersa moueantur. Nunquid igitur (Deus ait interrogans sanctum Iob) poteris curruæ clauum figere, ne ipse diurnis motibus moueatur, & quod omnes eius stellæ solum Polum suum respiciant: hoc admirandum opus Deus soli sibi reserua- uit, & in Maria perfecit. quod, vt recte intelligatur, notandum est: in homine septem esse stellæ, & vnâ earum Polum, in quem illæ respicere, & intueri debent. Polaris stella est ratio, quæ fixa, & immobilis debet esse, Deo intenta semper; in anima verò sunt tres potentie fulgentes, vt tres stellæ, & in corpore quatuor potentie: Aestimatiua, phantasia, sensus communis, & appetitus sensitivus; quæ ita mouentur, vt earum quædam aliquando subsint, & obediunt, aliquando exaltentur, & dominantur; nonnunquam enim*

Psal. 40.

Ibid.

Ibid.

Psal. 65.

Iob. 38.

enim

14.

Isai 41.

Lira.
Adamus.

Cant. 7.

Am appetitus rationi obsecundat, & è
 Contra, quandoque Ratio appetitui pa-
 tet: at verò in Alma Virgine Maria, cur-
 sui clauum Deus affixit, ne moribus con-
 trariis volueretur; sed omnes eius tam ra-
 tionales, quam sensitivæ, tam interio-
 res, quam exteriores potentie mira pace,
 ac tranquillitate fruereantur; ut potè
 vnanimi consensu absque vlla discordia
 in Polum Rationis, semper respicientes.
 Vnde merito sanctissima Virgo herbæ fo-
 lis assimilatur, quæ fixas terræ radices
 habens, solem incessanter ad eò intue-
 tur, vt neque per momentum ab eius as-
 pectu desistat, vnde *amula solis* dici so-
 let; at constat, quòd si peccatum con-
 traxisset originale, nec Ratio superior
 tunc dominaretur, nec inferior in officio
 contineretur, nec potentie eius, Ratio-
 nis Polum prospicerent, nec solem iusti-
 tiæ incessanter intuerentur. Reliquum er-
 go est, dicamus, conceptam fuisse bea-
 tam Virginem absque labe peccati ori-
 ginalis his cælestibus donis animam ex-
 ipoliante.

Sed nec locus ille alius Canticorum
 nobis prætermittendus est, vbi ipon-
 sus comparat Virginem equitatu suo,
 cum pergebat aduersus Pharaonis cur-
 rus: *Equitatu meo in curribus Pharaonis*
assimilauit te, amica mea: Apta tatis meta-
 phora ad explicandam immunitatem
 beate Virginis à peccati originalis macu-
 la: sicut enim in transitu maris rubri Aeg-
 yptii omnes aquis vndiq; illos obruen-
 tibus, submersi sunt, equitatus tamen, seu
 equestris exercitus Dei Israel sicco pede
 pertransiit, aquis ipsi se diuidentibus, ve-
 lut in duos chrystallinos muros, vt liberū
 à submersione transitum ei præberent: Nō
 dissimiliter, cum commune sit omnibus
 filiis Adæ in transitu de non esse ad esse
 aq; peccati originalis submergi, hoc tam
 singulari priuilegio donata fuit B. Virgo,
 instar equitatus Dei, vt non solum in eo
 transitu non submergeretur, sed nec aq; illæ
 eam contingere auderent; vnde meri-
 to cum Dauid canere posset: *Cadent in re-*

tiaculo eius peccatores: singulariter sum ego,
donec transieram.

Sed ne à libro Canticorum digredia-
 mur, alium egregium locum ex cap. 2. ad-
 iungamus, vbi sponsus beatam Virginem
 alloquens ait: *Quam pulchri sunt gressus*
tui in calcamentis filia Principis? locus
 hic ob id difficilis est, quod plerumque
 calcamenta effœminatorum animos cap-
 tiuarint. Vnde Deus semper illa videtur
 execratus. De Holoferne narrat sacra
 Scriptura, quod *Sandalia Iudith rapuerunt*
animam eius: Et Alexander ab Alex-
 andro de quodam Rege commemorat,
 quod, cum aquila quædam per acra vol-
 litans quendam perpulchrum calcem
 rostro suo portaret, calcus cecidit ad pe-
 des Regis, cuius pulchritudo ita illum cepit,
 vt per varias sui regni prouincias per-
 plures nuncios mitteret, qui explorarent,
 cuiusnam ille calcus esset, qui agnito cui-
 iusdam scemine esse (nomine Rodopæ)
 illam in vxorem accepit. Deus tamen è
 contra, mille indicia sæpe exhibuit, quib;
 apertè calcamenta detestati common-
 strauit: vnde, nec amicissimo suo Moyfi
 calcatum ad se accedere permisit, cum
 aderat in Rubo, qui ardebat, & non com-
 burebatur: *Solue* (inquit) *calcamenta de*
pedibus tuis. Cum etiam vir repudiabat
 nubere aliquam in vxorem, quæ iure erat
 ei nubenda, præcepit Deus, vt ipsa calceo
 sui pedis possit illum percutere. Falsi etiã
 Dii hoc eodem genere ritus volentes ab
 idololatriæ coli, præcipiebant, neminem
 calcatum eorum templi introire, vt, de
 Templo Dianæ, quod erat iuxta Paludem
 Meothidem narratur: *Quod si rationem*
inquiramus, quare Deo sint ingrata cal-
ceamenta? Eam vnanimi consensu tra-
 dunt frequenter Patres, quod pedes in
 sacra Scriptura significant passim prauos
 animi affectus: sicut enim corpus p. dibus
 progreditur, ita animus affectibus incedit:
 iuxta illud tritum D. Augustini testimo-
 nium, qui de effectu amoris loquens, ait:
illo feror, quocumque feror: atque hinc est,
 in factis eloquijs per pedes significari va-
 rias

Cant. 7.

Exod. 9.

Psal. 140.

Iudith 16.

Exod. 9.

D. Aug. 11
de Ciuit.
Dei. c. 28.

rias peccatorum species. Isaias enim, vt ostenderet superbiam filiorum Sion, ait *Isai. 3.* Pro eo quod eleuata sunt filia Sion, & ambulauerunt extenso collo: & composito gradu incedebant: & infra c. 36. auaritia, per pedē significauit; *Exiecaui vestigio pedis mei omnes viuos aggerum.* Et Iob, ad significandam fraudem, & hostilem traditionem, eadem pedis metaphora vsus est, *scambulant in dolos pedes meus.* Dauid eandem vsurpauit ad crudelitatem ostendendam: *Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.* ac tandem Daniel, vt tyrannidem significaret, dixit: *Reliquis pedibus suis conculcans.* Præui igitur affectus, & obliquæ inclinationes, manifestum est, per pedes significari: quibus sanè, quia insidias parat antiquus serpens, dicitur: *Tu insidias calcauo eius:* & illud: *Corasies in semina, mordens unguam equi:* volens igitur Deus seruos suos humiles esse, & non superbire, sed ante oculos habere, velut Paupes, affectuum suorum deformes pedes; ideo ad id significandum, nolebat eū ad se prauis suis affectibus calceatum accedere, quia calcus operit maculas pedis. Ex his iam gradum faciamus ad verba sponsi intelligenda: *Quam pulchri sunt gressus tui, in calceamentis filia Principis:* vt enim ostenderet tantam esse puritatem ac sanctitatem affectuum Virginis per pedes significatorum, vt nihil in ea deforme esset, à quo deberet expoliari, nō iubet illi soluere calceamenta de pedibus suis, sed potius calceatam ad se accedere. At, si illa peccatum originale contraxisset, ingentem deformitatem, & Deo valde execrandam habuisset, à qua oporteret denudari, & expoliari, ac proinde non permitteretur, sicut nec Moyses, calceata accedere, sed eius calceamenta, sicut & illa, Deo displicissent.

Accedit ad hæc, quod cum sponsus laudet sponsam eo, quod nullis prauis affectibus, & obliquis inclinationibus appetitus eius fuerit deturpatus, aperte satis indicat, peccati labe caruisse, cum hæc in eodem instanti commaculet animam, &

appetitum effraenem, ad malum pronum reddat: vt eadem in pedis metaphora persistens, indicauit Iob, dicens: *Posuisti in nervo pedem meum, & vestigia pedum meorum considerasti:* Cum ergo beata Virgo nullo vnquam prauo affectu, aut inclinatione ad malum, vt sponsus fatetur, fuerit affecta, consequens est, radice peccati originalis, vnde illa omnia pullulant caruisse. Aliter etiam eadem verba: *Quam pulchri sunt gressus tui,* possumus explicare, dicentes: omnes ingressus filiorum Adæ in mundum, turpes esse in oculis Dei, ex sententia Dauidis: *Eccc enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Mariæ autem per Conceptionem ingressus in hunc mundum, quia pulcher, & gratus Deo extitit, vtpote nulla peccati labe maculatus, sed diuinis charismatibus cumulatissimus, ideo ait illi: *Quam pulchri sunt ingressus tui filia Principis.* Et quod subnectit: *in calceamentis,* id ipsum magis confirmat, quia, si mysteria beatæ Virginis contempleremur, sicut Assumptio gloriosa in cœlum fuit eorum finis, & corona, ita & principia extitere immaculata eius Conceptio, ac sancta eius Natiuitas: Ait igitur hæc principia, quibus, tanquam pedibus ingressa fuit beata Virgo in mundum, calceata esse, iustar pedum, diuina gratia; & quidem, si vt Paulus ait: Ad promulgandum Euangelium voluit Deus Prædicatores diuina gratia calceari, vt verbis suis vtat, *calceari pedes in preparationem Euangelii,* quanto magis id necessarium erat ad concipiendum, seu generandum Christum Dominum Auctorem ipsius Euangelii? Atq; ex his inferre licet beatam Virginem obtinuisse benedictionem illam Dauidis ei dicentis: *Dominus custodiat introitum tuum, & exitum tuum, ex hoc nunc, & vsque in sæculum;* Lex quidem generalis imposita erat hominibus, vt ad exitum huius vitæ in puluerem redigeretur; iuxta illud: *Puluis es, & in puluerem reuertaris;* sed ab hac lege immunis facta est Virgo, cum corpus eius, nec veribus

corruptum, nec in puluerem fuerit redatum. Alia etiam lex lata erat, ad introitum vitæ, vt scilicet, omnes peccato originali inficerentur; desiderans ergo Dauid, vt ab hac etiam liberaretur & ipsa Virgo, ita vt in introitu portæ Conceptionis, in cuius limine corruerant omnes filii Adæ, ipsa singulari Dei protectione custodiretur: ideo dixit: *Dominus custodit introitum tuum, & exitum tuum.* Cum ergo beata Virgo benedictionem hanc Patris sui Dauid, plenius, quam dici possit, receperit, merito in gratiarum actionem ob tam singulare beneficium vsurpare sibi potest verba illa Iudith, quæ typum eius gessit: *viuit Dominus, quoniam custodiuit me Angelus eius, & hinc euntem, & ibi commorantem, & inde huc reuertentem. Et non permisit me Dominus ancillam suam corripuisti.* Ac si clarius diceret: Gratulor omnipotentis Deo, quod & filius eius magis consilii Angelus, diuinæ suæ gratiæ munimine ita me protexit, vt in introitu per Conceptionem, peccati originalis turpitudine non inficerer, & in discursu vitæ veniali labe non commacularer; nec in reditu ad Deum per Assumptionem, in puluerem verterer.

Huc etiam facere exillimo locum illum Ieremiæ: *Virgam vigilantem ego video:* hæc est beata Dei genetrix, quæ nunquam somno peccati correpta fuit, sed semper vigilauit. Aduertere tamen oportet, quod ubi nostra Vulgata legit: *Virgam vigilantem:* Alia translatio vertit: *Virgam amygdalinam,* quæ recte præsentit illibatæ Conceptionis mysterio quædam: Tum, quia, sicut amygdalus prius inter omnes arbores germinat, & florescit: sic beata Virgo prius gratia, & charitate floruit, quam reliqui omnes; cum ipsa in sua Conceptione sancta, & immaculata extiterit. Alii verò post natiuitatem, vel paulo ante illam, vt sanctificati in utero materno: Tum, quia, prout referunt Aristoteles, & Palladius de vegetabilibus; sicut ad hoc, vt amygdalus non contrahat amaritudinem, interponitur radici eius

quædam virgula dulcis, & sic dulcoratur; ita sanè diuina hæc amygdalus, Maria, quæ secundum legem peccati, amaritudinem contrahere debebat, prohibita est per Spiritum sanctum; ne illam contraheret, dum radici illius, hoc est, Conceptioni, quæ radix est vitæ humanæ, dulcem virgulam gratiæ immisit ab omni peccati amaritudine illam præseruantem.

Tandem ad præseruationem Virginis ab omni originali labe ostendendam spectare arbitror explicationem Andreæ Creţis Hierosolymitani Episcopi super illud Iob: *expectet lucem, & non videat, Iob. 3. nec ortum surgentis auroræ;* spectabat Demon, postquam stellas, id est, sanctos omnes, viderat peccato originali obscurari, spectabat, inquam, quando esset oritura lux vera Christus, quia secundum D. Bernardum, & alios quosdam doctores, occasio cæci illius fuit reuelatio, & prænunciatio Angelis per Deum facta futuræ diuini Verbi Incarnationis: tantoque odio profecutus est hanc solarem lucem, vt etiam Auroram illius prænunciã in principio suæ Conceptionis maculare tentaret. Diuina autem virtute factum est, vt seclusus ille nequaquam videret hanc lucem, nec ortum, & Conceptionem huius eoruscantis auroræ. Vnde adeo se ostendit conspicuam, & rutilantem diuino, & angelico cõspectui, vt Angeli illius splendorem admirantes, dicerent: *Qua est ista, qua*

progrreditur quasi aurora cõsurgens: pulchra vt luna, electa vt sol? & addunt: *sicut castrorum acies ordinata?* vt significarent, nequissimos spiritus nihil magis exhorrescere, quam beatam Virginem. Vnde merito dicere possent, quod olim Holofernis milites, cum viderunt phalanges, & turmas suas dissipatas, & omnem vincendi spem penitus amissam: *Vna mulier Iudith. 14. hebraea fecit confusionem in domo Nabuchodonosor.* Quare non immerito putauerim Diabolum post primum casum nunquam maiori confusione, & verecundia perfulum, quam cum in Conceptione B. Virgi-

Psal. 120.

Iudith. 13.

Iob. 3.

Aristot.
Palladius,D. Bern.
ser. in Can.

Cant. 6.

Iudith. 14.

Virginis illius fuit. Cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen,

HOMILIA IX.

Ostendimus ab instanti sua Conceptionis beatam Virginem purissimam, ac pulcherrimam fuisse, atque adeo omni peccati macula carentem, in illa verba Canticoꝝ: *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te: quæ multiplici Patrum eruditione, variisque animi conceptionibus elucidantur.*

Cant. 4.

Cant. 1.

BEATISSIMAM Virginem ad eos, qui peccati originalis labe illam commaculant, arbitror dirigere verba illa Canticoꝝ: *Nigra sum, sed formosa, filia Hierusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis,* quasi dicat: licet nigra sim apud vos, qui me peccati originalis nigredine deturpatam fuisse putatis, sed vestra vos fallit opinio, quia formosa, & pulchra sum, sed pulchritudine instar tabernaculorum Cedar, & pellium Salomonis, quæ, licet extrinsecus deformia esse videntur, intrinsecus tamen miram pulchritudinem abscondebant: non secus ego, licet per communem generis humani propagationem progenita fuerim, & hac ratione maculam contraxisse videar, intrinsecus tamen illius propagationis labe, quæ omnes inficere solet, nec per momentum temporis infecta, sed miris diuinæ gratiæ splendoribus illustrata fui: Ad idem etiam faciunt sequentia verba: *Nolite me confiteri, quod fusca sim, quia decolorauit me sol;* ac si dicat: Quamuis obnoxia sim peccato originali, sicut

Ibid.

& reliqui omnes, atque ex hac parte fusca appaream propter debitum contrahendi hoc peccati genus, veruntamen ex diuina solis iustitiæ irradiatione ab eo præseruata, & purpureo charitatis habitu colorata sum, *quia decolorauit me sol.*

Ibid.

Hæc ita esse, non obscure indicant verba Spōsi ad beatam Virginē: *Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te.* Scio nonnullos Doctores hunc locum explicare de Ecclesia Catholica, sed non video sane, quomodo omnino congrua sit explicatio. Nam, vel sermo est de macula peccati mortalis, aut venialis: si de mortali, certum est Ecclesiam, quæ congregationem fidelium sub vno capite visibili importat, non esse in hoc sensu immaculatam, cum multi eorum peccato lethali sint infecti: si verò sermo sit de macula peccati venialis, manifestius est, id ei non cōuenire. Immo, si per figuram Synecdochem nomine Ecclesiæ militantis, accipiam principalem eius partem, quæ iustos & sanctos comprehendit, duo hanc intelligentiam refellūt; primum, quia omnes illi nunquam carent macula peccati venialis, Apostolo Ioanne dicente: *Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.*

Cant. 4.

Tum quia, cum expresso sermone dicat Sponsus: *Tota pulchra es;* omnem præcludit aditum ad sumendam partem pro toto. Vnde Diuus Hieronymus, & Diuus Augustinus, & Diuus Bernardus videntes non ita congrue posse aptari Ecclesiæ militanti prædicta verba, exponunt illa de Ecclesia triumphantis: quam intelligentiam secutus est Honorius in Commentario huius loci, dum ait: *Ibi conspicitur amica tota pulchra, quæ est Ecclesia regnans in omnibus suis ordinibus, gloriosa, & macula non est in ea, quia illa aula non recipit aliquem peccati maculam.* Verum alii doctores, quos secutus est Alanus, & Diuus Bernardus Senensis, interpretantur verba hæc de beata Virgine, vt pulchra corpore, & pulchra anima fuerit, nullaque vnquam actualis, vel originalis pec-

Ioan. c. 1. in sua Canon.

Hierō. lib. 3. aduersus Pelagianos.

Aug. lib. 1. tract. c. 19.

Beda in Cōment. huius loci Bernar. serm. 38 in Cant.

Alanus super 4 Cant. Bernar. Senens. tract. de laud. Virg.